

Transitievisie Warmte gemeenten Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel

Plan van Aanpak

18 januari 2021

Inhoudsopgave

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Scope Transitievisie Warmte	2
1.3	Samenwerking gemeenten Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel	2
1.3.1	Gemeente Diemen.....	3
1.3.2	Gemeente Uithoorn	3
1.3.3	Gemeente Ouder-Amstel.....	3
1.4	Inhoud Plan van Aanpak	3
2	Stakeholders	4
3	Stappenplan.....	7
3.1	Fase 1: Verkennen & Plan van Aanpak	7
3.2	Fase 2: Afstemmen, Analyse en Afwegen	7
3.3	Fase 3: Opstellen & Vaststellen	8
4	Participatieplan	9
4.1	Algemeen.....	9
4.2	Doel participatie	9
4.3	Uitwerking participatie- en communicatieplan	10
4.3.1	Samenvatting participatie- en communicatietraject.....	10
4.3.2	Participatie	10
5	Communicatie	18
5.1	Algemeen.....	18
5.2	Doel communicatie	18
5.3	Middelen	18
5.4	Voorlopige communicatiekalender	19
6	Organisatiestructuur	20
7	Indicatieve planning en besluitvormingstraject.....	22

Bijlage 1: Stakeholderanalyse

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De energietransitie is één van de grootste opgaves van deze tijd. De noodzaak om de CO₂-uitstoot te beperken is breed onderkend. Nederland heeft dan ook in 2015 het Parijs-akkoord getekend en invulling gegeven aan de gemaakte afspraken in het Klimaatakkoord. Hierin is onder andere de ambitie vastgelegd van een aardgasvrije gebouwde omgeving in 2050. Als tussendoel is vastgelegd dat dit in 2030 al voor minimaal 1,5 miljoen bestaande woningen het geval is. Aan de gemeenten is gevraagd om uiterlijk 31 december 2021 op wijkniveau het tijdspad en de hiertoe te nemen stappen vast te leggen in een Transitievisie Warmte.

1.2 Scope Transitievisie Warmte

De Transitievisie Warmte is een beleidsdocument dat richting geeft in de aanpak naar een aardgasvrije gebouwde omgeving. Het omvat woningen en utiliteitsgebouwen. Onder de utiliteitsbouw vallen onder meer kantoren, winkels, scholen, bijeenkomstgebouwen en zieken- en verzorgingshuizen. Industriële gebouwen vallen buiten de scope, de industrie heeft namelijk haar eigen doelstellingen gekregen binnen het Klimaatakkoord. Wel kunnen er voor het aardgasvrij verwarmen van de gebouwde omgeving koppelkansen gezocht worden in verschillende sectoren.

De Transitievisie Warmte beschrijft het tijdspad en de stappen die genomen moeten worden per wijk tot 2050. Hierbij ligt de focus op wijken die in de periode tot 2030 geïsoleerd worden of aardgasvrij gemaakt. Voor wijken waarvoor besloten wordt dat ze vóór 2030 van het gas af gaan wordt vastgelegd welk kansrijk alternatief hiervoor is. Te denken is bijvoorbeeld aan een warmtenet, elektrische warmtepompen of duurzaam gas. Na het vaststellen van de Transitievisie Warmte eind 2021 gaat de volgende fase van start. Voor wijken met concrete plannen wordt dan in Wijkuitvoeringsplannen vastgelegd hoe voor die wijk de transformatie naar aardgasvrij wordt vormgegeven. Ondanks dat de focus van de Transitievisie Warmte ligt op de wijken die voor 2030 aan de beurt zijn, zal er waar mogelijk een doorkijk worden gegeven naar de warmteopties van de wijken die na 2030 aan de beurt zijn.

Het beleidsdocument Transitievisie Warmte dat eind 2021 wordt opgeleverd krijgt vervolgens minimaal één keer in de vijf jaar een update waarin bijgestuurd wordt en nieuwe wijken worden aangewezen waarmee de gemeente aan de slag gaat. De overstap van aardgas naar andere warmtebronnen is immers een transitie. Door stapsgewijs te werken wordt gehandeld naar de meest recente inzichten en technologieën.

1.3 Samenwerking gemeenten Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel

Voor het opstellen van de Transitievisie Warmte hebben de gemeenten Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel (DUO) besloten om de handen ineen te slaan. Iedere gemeente is verantwoordelijk voor het opstellen van een eigen Transitievisie Warmte, maar door de samenwerking met verschillende gemeenten kan het proces om tot een Transitievisie Warmte te komen efficiënter doorlopen worden. Er wordt samengewerkt waar mogelijk, maar indien noodzakelijk worden onderdelen separaat per gemeente opgepakt. Op deze manier blijft de eigen identiteit per gemeente gewaarborgd. Ook voor dit Plan van Aanpak werken de gemeenten samen. Elk van de drie colleges stelt het Plan van Aanpak afzonderlijk vast.

Hieronder worden enkele kenmerken per gemeente besproken, die van invloed kunnen zijn bij het opstellen van de Transitievisie Warmte. Let wel, de onderstaande toelichtingen geven nog geen volledig beeld van de gemeenten.

1.3.1 Gemeente Diemen

De gemeenten Diemen heeft zo'n 31.000 inwoners en een kleine 16.000 huishoudens. Hiermee is Diemen de grootste van de DUO-gemeenten. Het grootste deel van de woningen, ruim 60%, betreft appartementen. Ruim een kwart van het totaal aantal woningen betreft tussenwoningen. De gemeente Diemen vormt samen met Amsterdam één stedelijk weefsel.

In het oosten van Diemen staat de Diemercentrale van Vattenfall. Deze aardgasgestookte centrale levert naast elektriciteit ook stadswarmte aan Amsterdam, Almere, Amstelveen en Diemen. Vattenfall heeft een vergunningsaanvraag ingediend voor het realiseren van een grote biomassacentrale, ter vervanging van een deel van de aardgasgestookte centrale. Dit is een gevoelig onderwerp binnen de Diemense politiek en bij veel inwoners van Diemen. Desalniettemin dient dit initiatief nader verkend te worden in de Transitievisie Warmte.

1.3.2 Gemeente Uithoorn

De gemeente Uithoorn heeft zo'n 30.000 inwoners en een kleine 13.000 huishoudens. Bijna de helft van de woningen betreft tussenwoningen en ruim een kwart betreft appartementen. De gemeente Uithoorn is een op zichzelf staand stedelijk weefsel.

De gemeente Uithoorn kenmerkt zich door grootschalige glastuinbouw in het westen van de gemeente. In het glastuinbouwgebied wordt onder andere gedacht aan geothermie als bron voor een mogelijk toekomstig warmtenet in dit gebied. Dit kan mogelijk koppelkansen opleveren door dit te combineren met het verduurzamen van de warmtevoorziening voor woonwijken binnen de gemeente Uithoorn.

Op dit moment wordt het gemeentehuis van Uithoorn al aardgasvrij gemaakt.

1.3.3 Gemeente Ouder-Amstel

De gemeente Ouder-Amstel is met zo'n 14.000 inwoners en ruim 6.000 huishoudens de kleinste van de drie gemeenten. Zo'n 40% van de woningen betreft appartementen en ongeveer 35% betreft tussenwoningen. Ouder-Amstel is een relatief oude gemeente: Ruim 10% van de woningen hebben een bouwjaar van vóór 1946. De gemeente heeft relatief veel utiliteitsgebouwen ten opzichte van de andere twee gemeenten. Een deel van de gemeente vormt één stedelijk weefsel met Amsterdam. De kern Ouderkerk aan de Amstel, inclusief Waver, is een op zichzelf staand weefsel.

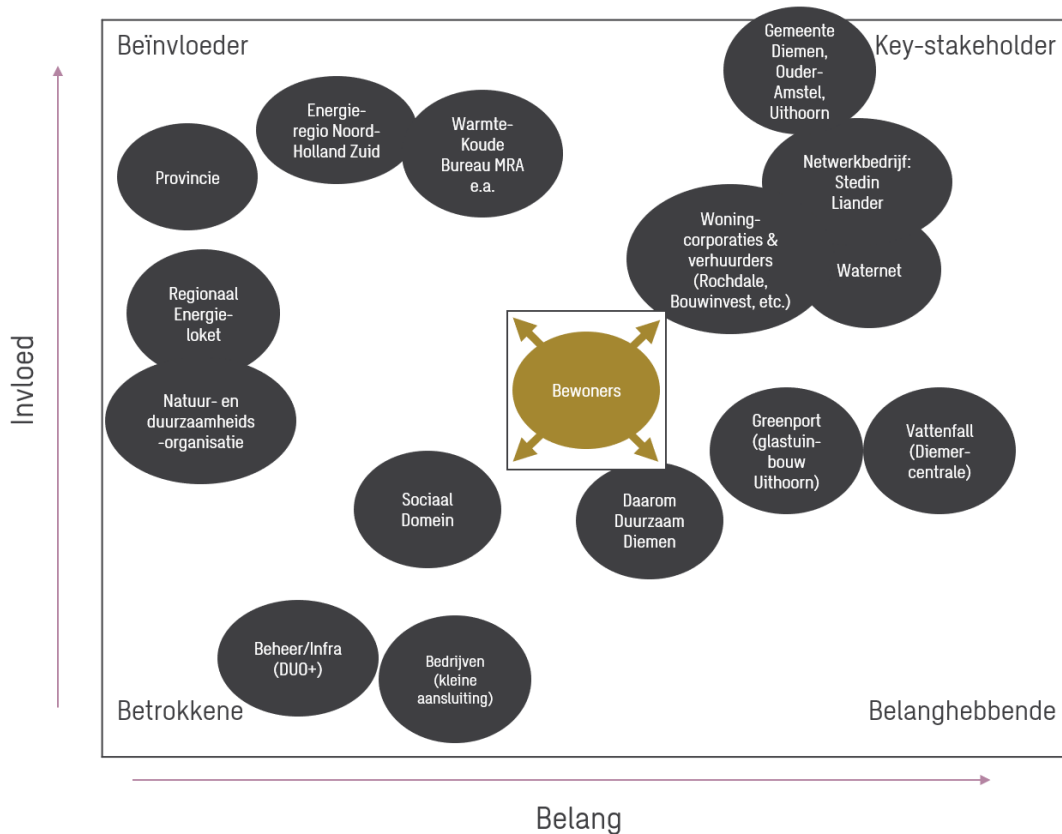
Een belangrijke ontwikkeling binnen de gemeente Ouder-Amstel is de ontwikkeling van de duurzame nieuwe stadswijk, de Nieuwe Kern. Deze nieuwe stadswijk wordt de komende jaren gerealiseerd tussen station Duivendrecht, de Johan Cruijff Arena, de A2 en het Amstel Business Park. Hierbij komt ruimte voor ruim 4.500 woningen. Daarnaast wordt het Amstel Business Park Zuid herontwikkeld, hierbij worden zo'n 3.000 woningen gerealiseerd. Dit betekent bijna een verdubbeling van het inwoneraantal binnen de gemeente Ouder-Amstel. Aangezien nieuwbouwprojecten al aardgasvrij gerealiseerd worden, valt de ontwikkeling van de Nieuwe Kern niet binnen de scope van de Transitievisie Warmte. Desalniettemin kan de ontwikkeling van deze nieuwe stadswijk wel zorgen voor interessante koppelkansen voor al bestaande wijken en buurten.

1.4 **Inhoud Plan van Aanpak**

Onderliggend Plan van Aanpak beschrijft de stappen die doorlopen worden om de Transitievisie Warmte voor de gemeenten Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel op te stellen en eind 2021 vast te laten stellen door de Gemeenteraden. Naast de te doorlopen stappen wordt specifiek ingegaan op de wijze waarop we participatie en communicatie vormgeven.

2 Stakeholders

Voor elk van de drie DUO-gemeenten is een stakeholderanalyse uitgevoerd. Deze is bijgevoegd in Bijlage 1. Een visuele samenvatting van de stakeholderanalyse is in figuur 1 weergegeven.

Figuur 1: Samenvatting stakeholderanalyse.

Bewoners:

In hoeverre bewoners invloed kunnen en willen uitoefenen, en in hoeverre zij geïnteresseerd zijn in de warmtetransitie, verschilt. Dit hangt onder andere af van de woonsituatie en eigen voorkeuren. Bewoners kunnen daarom niet als één groepsstakeholder worden benaderd, dit vraagt om verschillende aanpakken die verschillende groepen aanspreekt.

Key-stakeholders: Stakeholders die veel invloed (kunnen) uitoefenen op het opstellen van de Transitievisie Warmte, bijvoorbeeld omdat we gegevens van hen nodig hebben of samen afspraken moeten maken. Daarnaast hebben deze stakeholders ook een groot belang bij de Transitievisie Warmte, omdat zij zelf de gevolgen ondervinden.

Belanghebbende: Stakeholders met een groot belang bij de Transitievisie Warmte, maar een beperktere invloed.

Betrokkene: Stakeholders die op dit moment (voor zover bekend) nog geen groot belang bij de Transitievisie Warmte hebben, en hier ook geen grote invloed op uitoefenen. We noemen hier stakeholders die mogelijk de kwaliteit van de Transitievisie Warmte kunnen verbeteren, of die op een later moment mogelijk een groter belang/invloed hebben.

Beïnvloeder: Stakeholders die beperkt belang hebben bij de Transitievisie Warmte van Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel, maar hier mogelijk invloed op kunnen uitoefenen. Bijvoorbeeld in de vorm van financiering en kennis.

Key-stakeholders

Liander

Liander is de eigenaar van het huidige elektriciteitsnet in de gemeenten Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel en van het gasnet in Diemen. Keuzes in de Transitievisie Warmte hebben direct impact op de bedrijfsvoering en investeringsplanning van Liander. Onderdeel van de plannen kan namelijk zijn dat gasleidingen (gedeeltelijk) verdwijnen of omgebouwd moeten worden voor het transporteren van duurzame gassen. Het elektriciteitsnet moet mogelijk verzaamd worden op verschillende locaties, afhankelijk van welke warmtetechnologie gekozen wordt.

Stedin

Stedin is de eigenaar van het huidige gasnet in de gemeenten Uithoorn en Ouder-Amstel. Keuzes in de Transitievisie Warmte hebben direct impact op de bedrijfsvoering en investeringsplanning van Stedin. Onderdeel van de plannen kan namelijk zijn dat gasleidingen (gedeeltelijk) verdwijnen of omgebouwd moeten worden voor het transporteren van duurzame gassen.

Waternet

Waternet werkt namens Waterschap Amstel, Gooi en Vecht en de gemeente Amsterdam. Het waterbedrijf zorgt voor de gehele waterkringloop. Waternet kan gezien worden als de uitvoerende instantie van het Waterschap en de gemeente Amsterdam als het gaat om het schoonmaken van rioolwater, het verhogen van dijken, etc. Zo denkt Waternet ook mee met de Transitievisie Warmte namens het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht.

Woningcorporaties en grotere vastgoedeigenaren (verhuurders)

Een aanzienlijk deel van de inwoners van de gemeenten wonen in huurwoningen van een woningcorporatie of vastgoedbeheerder. Als eigenaar en beheerder van de panden, zijn deze partijen nu en in de toekomst de sleutel naar aanpassingen in deze woningen. Bovendien staan zij dicht op bewoners en kennen de weerbarstige praktijk van deze en vergelijkbare trajecten die aanpassingen aan de woning vereisen. In paragraaf 0. is opgenomen welke partijen zijn betrokken.

Interne stakeholders

Primaire interne stakeholders zijn de adviseurs Duurzaamheid en Communicatie. Deze maken onderdeel uit van de projectgroep. Dit wordt nader toegelicht in hoofdstuk 5, Organisatiestructuur.

Projectleiders

Binnen de gemeenten zijn projectleiders actief voor de realisatie van nieuwbouwprojecten. De nieuwbouwprojecten vallen niet binnen de scope van de Transitievisie Warmte, maar kunnen wel zicht geven op koppelkansen. Daarom is het van belang om te weten wat er speelt op het gebied van grootschalige nieuwbouw. Specifieke informatie kan opgehaald worden bij de diverse projectleiders.

Assetmanagers

Binnen de gemeenten zijn diverse assetmanagers actief. Met name op de gebieden van riolering, stedelijk water, wegen en openbare ruimte kunnen koppelkansen met de warmtetransitie ontstaan. Voor de verschillende onderdelen wordt een meerjaren onderhoudsplan (MJOP) vastgesteld. Met behulp van het onderhoudsplan kan er gezocht worden naar mogelijke koppelkansen. Andersom kan de Transitievisie Warmte mogelijk weer

invloed hebben op de onderhoudsplannen. Het is daarom van belang om de assetmanagers goed te betrekken bij het opstellen van de Transitievisie Warmte.

Sociaal domein en Samenleving

Met diverse collega's van afdelingen Sociaal Domein, Samenleving en Participatie zijn gesprekken gevoerd. Het is belangrijk om samen met deze domeinen in kaart te brengen in hoeverre de warmtetransitie al speelt onder bewoners. Daarnaast bieden deze stakeholders een goede kritische blik vanuit bewonersperspectief en zijn daarmee een goede eerste toets op de stukken die voortkomen uit het proces.

Wonen en Duurzaamheid

Diverse interne stakeholders vanuit de afdelingen Wonen, Duurzaamheid, Klimaatadaptatie en Infra zijn samengebracht in één sessie. Deze domeinen bieden mogelijk raakvlakken of koppelkansen voor de warmtetransitie. Bovendien beschikken deze stakeholders over veel praktische gebiedskennis die de analyse kan versterken.

3 Stappenplan

Om te komen tot een Transitievisie Warmte wordt het processchema in figuur 2 gevolgd. Het processchema kan opgesplitst worden in drie fases:

- Fase 1: Verkennen & Plan van Aanpak
- Fase 2: Afstemmen, Analyseren en Afwegen
- Fase 3: Opstellen & Vaststellen

Figuur 2: processchema Transitievisie Warmte.

De verschillende fases worden hieronder nader toegelicht. Zie hoofdstuk 7 voor een indicatieve planning

3.1 Fase 1: Verkennen & Plan van Aanpak

Het doel van deze fase is om te komen tot het onderliggende Plan van Aanpak. In deze fase zijn gesprekken gevoerd met diverse key-stakeholders. Dit zijn zowel interne stakeholders binnen de gemeentelijke organisaties, als externe stakeholders. De stakeholders waarmee gesproken is, zijn beschreven in hoofdstuk 0. Daarnaast is een eerste analyse uitgevoerd met behulp van lokale data, om zo een goed beeld te krijgen van de drie gemeenten.

Onderdeel van deze fase is tevens de beschrijving van een communicatie- en participatieplan, dat tevens onderdeel is van dit Plan van Aanpak. Met de vaststelling van dit Plan van Aanpak is deze fase voltooid.

3.2 Fase 2: Afstemmen, Analyse en Afwegen

We stellen een multicriteria-analyse (MCA) op om te bepalen hoe wijken en buurten van het aardgas kunnen en wat een goede planning daarvoor is.

Vooraf stelt de projectgroep een set van criteria op, die de stuurgroep vaststelt. Denk daarbij bijvoorbeeld aan maatschappelijke kosten, kosten voor bewoners, complexiteit van de warmteoptie, draagvlak, kans op overlast, koppelkansen en benodigde aanpassingen aan de woningen. De input van de multicriteria-analyse wordt verkregen uit analysetools, input vanuit stakeholders en input vanuit het participatietraject.

Voor de analyse wordt onder andere de Startanalyse¹ van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) verrijkt met lokale data. Vesta MAIS wordt vervolgens gebruikt om de nationale kosten² van de verschillende technologieën te bepalen. Daarnaast halen we kennis op bij interne en externe stakeholders, zoals bijvoorbeeld de planning van onderhoud en werkzaamheden, informatie over mogelijke koppelkansen en gegevens over de potentie van warmteopties. Verder halen we informatie bij bewoners en (particuliere) kleinverbruikers op middels Maptionnaire, een online enquête tool. Het volledige participatietraject staat omschreven in hoofdstuk 4.

¹ De Startanalyse van het PBL is in Vesta MAIS gemaakt, dit is een ruimtelijk energiemodel van de gebouwde omgeving waarin mogelijkheden verkend kunnen worden om het energiegebruik en de CO₂-uitstoot te verminderen in de periode tot 2050. Met voorgeprogrammeerde scenario's worden de maatschappelijke kosten berekend.

² Nationale kosten zijn de totale kosten in Nederland van alle maatregelen die nodig zijn om een bepaalde warmteoptie toe te passen, ongeacht wie die kosten betaalt.

De resultaten van de multicriteria-analyse worden besproken met de projectgroep, de stuurgroep en de verschillende stakeholders. Tevens worden de resultaten middels een raadsinformatie-bijeenkomst toegelicht aan de gemeenteraden.

Hoe de inwoners en stakeholders worden meegenomen in deze fase, wordt toegelicht in hoofdstuk 4.

Het resultaat van fase 2 is een inzicht in de warmteopties per buurt en een prioritering van buurten. Het kan zijn dat meerde warmteopties per buurt naar boven komen die naast elkaar kunnen bestaan. Ook diverse parameter van de diverse warmteopties zullen na deze fase inzichtelijk zijn, zoals bijvoorbeeld de nationale kosten en de eindgebruikerskosten. De planning is dat deze fase halverwege 2021 wordt afgerond.

3.3 Fase 3: Opstellen & Vaststellen

In de vorige fases zijn de resultaten en de prioritering van de buurten samen met stakeholders, zowel intern als extern, afgestemd. In deze fase worden de bevindingen op papier gezet. Dit bevat naast een onderbouwing van de gekozen prioritering en technieken ook een beschrijving van het doorlopen proces waaronder participatie en de aansluiting op andere beleidsplannen van de gemeente. Hiermee wordt een eerste concept van de Transitievisie Warmte opgesteld. Het concept wordt afgestemd met de interne en externe stakeholders en de inwoners worden geïnformeerd over de resultaten. Met de terugkoppelingen van de stakeholders wordt de definitieve Transitievisie Warmte opgesteld.

De definitieve Transitievisie Warmte wordt ingebracht in het besluitvormingsproces van de gemeenten en is na de vaststelling door de Gemeenteraden definitief.

Deze fase wordt uiterlijk eind 2021 afgerond.

4 Participatieplan

4.1 Algemeen

De warmtetransitie is naast een technische en financiële opgave ook een sociale, maatschappelijke transitie. De maatregelen om Nederlandse wijken aardgasvrij te maken komen bij bewoners tot achter de voordeur. De huidige infrastructuur moet worden aangepast, evenals woningen en installaties. Dit betreft huurwoningen in collectief eigendom van woningcorporaties, maar ook van particuliere verhuurders en woningeigenaren. Dat maakt de transitie een complexe opgave. Bewoners en aangaande organisaties moeten geïnformeerd en betrokken worden in de keuzes waar we in de warmtetransitie voor staan. Zodat zij in latere fase over de informatie, middelen en draagvlak beschikken die nodig om de warmtetransitie uit te voeren.

Participatie en communicatie is dus een belangrijk onderdeel van de transitie. Daarom is het nodig zorgvuldig stil te staan bij het participatie- en communicatieproces voor het opstellen van de Transitievisie Warmte. Deze processen worden beschreven in dit participatie- en communicatieplan.

In de eerste fase van het opstellen van de Transitievisie Warmte is een stakeholderanalyse gemaakt. Op basis daarvan is een aantal stakeholders in verschillende groepen benaderd om te inventariseren in hoeverre zij al actief zijn in de warmtetransitie en hoe zij betrokken willen zijn in het participatieproces. De resultaten hiervan staan omschreven in paragraaf 4.3.1.

Het participatie- en communicatieplan moet duidelijk maken hoe we organisaties en bewoners betrekken in het opstellen van de Transitievisie Warmte, en hoe we hierover communiceren. Daarbij houden we rekening met de wensen vanuit de stakeholdergroepen. In hoofdstuk 2 gaan we nader in op de stakeholders. Verder is dit plan inhoudelijk besproken met communicatieadviseurs van Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel.

Digitale participatie

We gaan er vooralsnog vanuit dat alle in dit plan genoemde participatiemomenten (zoals bewonersavonden) digitaal plaatsvinden. Mocht de situatie hierin veranderen, maakt het projectteam de overweging wanneer een fysieke bijeenkomst van meerwaarde is.

4.2 Doel participatie

Het doel van de participatie voor de Transitievisie Warmte is om breed aan iedereen in de DUO-gemeenten de mogelijkheid te geven om mee te denken over de manier waarop hun gemeente in 2050 aardgasvrij is. Het gevolg daarvan is dat we het draagvlak opbouwen dat nodig is voor de uitvoering van de warmtetransitie. De Transitievisie Warmte is voor alle bewoners en gebouweigenaren relevant: zij gaan allen de gevolgen merken van de overgang naar aardgasvrij. In dit stadium is de Transitievisie Warmte nog een abstract en strategisch document. Het vervolg hierop, de wijkuitvoeringsplannen, heeft een meer praktische insteek: in de wijkuitvoeringsplannen komt de warmtetransitie écht dichtbij voor woningeigenaren, huurders en andere stakeholders. In de Transitievisie Warmte hakken we vooral de knopen op hoofdlijnen door. Het participatieplan is hierop toegesneden. We beseffen ons dat nog niet alle stakeholders klaar zijn om actief mee te denken, omdat zij bijvoorbeeld nog te weinig informatie hebben of de urgentie nog niet (h)erkennen. Het participatietraject voor de Transitievisie Warmte is er daarom bewust op gericht om stakeholders (waaronder bewoners) te informeren en in toenemende mate de handvatten te geven om te kunnen participeren in de warmtetransitie. Dat betekent dus ook dat de keuzes die we vastleggen in de Transitievisie Warmte deze onbekendheid reflecteren: gedurende het opstellen van de Transitievisie en daarna in de Wijk Uitvoeringsplannen blijft er steeds ruimte voor inwoners en stakeholders om kritisch te zijn.

De participatie leidt tot het ophalen van informatie die gebruikt wordt voor een wijk- en energieanalyse. Zo wegen naast de technische input, ook verschillende omgevingsfactoren mee

in de uiteindelijke Transitievisie Warmte. De participatie met elk van de stakeholders heeft een ander (sub)doel en vraagt om een andere aanpak.

Uitgangspunten voor het proces op basis van de verkennende gesprekken:

- We baseren de Transitievisie Warmte op input van stakeholders en bewoners, en geven hen op relevante momenten de mogelijkheid mee te denken;
- Burgers en ondernemers worden tijdig voorbereid op komende veranderingen;
- Participatiemiddelen sluiten aan op bestaande bewonersorganisaties/-initiatieven;
- Kennishouders binnen de gemeente worden nadrukkelijk betrokken in dataverzameling;
- Woningcorporaties en vastgoedbeheerders worden regelmatig betrokken voor praktische implicaties van de technische keuzes;
- Slagkracht wordt gecreëerd door samenwerking met woningcorporaties en lokale stakeholders;
- Key-stakeholders worden betrokken bij planning wanneer wijken van het aardgas af gaan;
- Key-stakeholders worden betrokken bij de warmteopties.

4.3 Uitwerking participatie- en communicatieplan

In het participatie- en communicatieplan beschrijven we hoe de omgeving wordt meegenomen in het tot stand komen van de Transitievisie Warmte. Daarnaast beschrijven we hoe hierover met de omgeving wordt gecommuniceerd.

4.3.1 Samenvatting participatie- en communicatietraject

We beginnen het participatie- en communicatietraject met het informeren van alle inwoners en stakeholders over het proces om de Transitievisie Warmte op te stellen. Vervolgens vervolgen we de verkenning die we bij het opstellen van dit plan zijn gestart, door individuele bewoners en kleinverbruikers allen de mogelijkheid te geven hun input te geven over de warmtetransitie in relatie tot hun woon- of bedrijfssituatie. Ook gaan we in gesprek met verschillende georganiseerde stakeholders. Ook vindt in dit stadium een eerste algemene bewonersavond plaats per gemeente, waarmee bewoners en kleinverbruikers worden geïnformeerd. Daarna maken we pas een analyse, waarin technische input wordt gecombineerd met de input van stakeholders. Na de analyse vindt weer brede communicatie en een algemene bewonersavond plaats (per gemeente). Hier bespreken we de voorlopige resultaten en is er ruimte om hierop aanpassingen te maken naar aanleiding van vragen of opmerkingen. Hierna gaan we met wijken die kansrijk zijn om te beginnen (zogenaamde koploper wijken) iets meer de diepte in. Tot slot stellen we de Transitievisie Warmte op en delen deze in concept. Na een inloopbijeenkomst maken we deze definitief voor besluitvorming.

4.3.2 Participatie

We omschrijven de participatie aan de hand van de drie fasen zoals toegelicht in hoofdstuk 3. In elke fase worden stakeholders, waaronder bewoners, op een andere manier betrokken bij het proces:

Fase 1	Fase 2	Fase 3
• Stakeholdersessies	• Werksessies	• Revisieronde
	• Maptionnaire	• Inloop bewoners
	• Buurtbijeenkomsten	
	• Gemeentelijke Bewonersavonden	

4.3.2.1 Fase 1

Fase 1 wordt met het vaststellen van dit Plan van Aanpak afgerond. In fase 1 hebben we ons gefocust op key-stakeholders en verkennende gesprekken met interne, ambtelijke stakeholders bij Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel. We zijn in gesprek gegaan met deze stakeholders voor het verkennen en ophalen van lokale data. Het betreft de volgende stakeholders:

Stakeholders	
Ambtelijk	◦ Sociaal Domein en Samenleving ◦ Wonen, Duurzaamheid, Riolering ◦ Assetmanagers DUO+ ◦ Projectleiders
Woningcorporaties en vastgoedbeheerders	◦ Rochdale ◦ Eigen Haard ◦ Stadgenoot ◦ De Key ◦ Woonzorg ◦ Bouwinvest
Netbeheerders	◦ Liander ◦ Stedin
Water	◦ Waternet

Naast technische informatie in de gemeenten is tijdens deze sessies opgehaald wat deze organisaties al doen met betrekking tot de warmtetransitie. En hoe ze betrokken willen worden bij de warmtetransitie. Een samenvatting van de belangrijkste uitkomsten is opgenomen in onderstaande tabel.

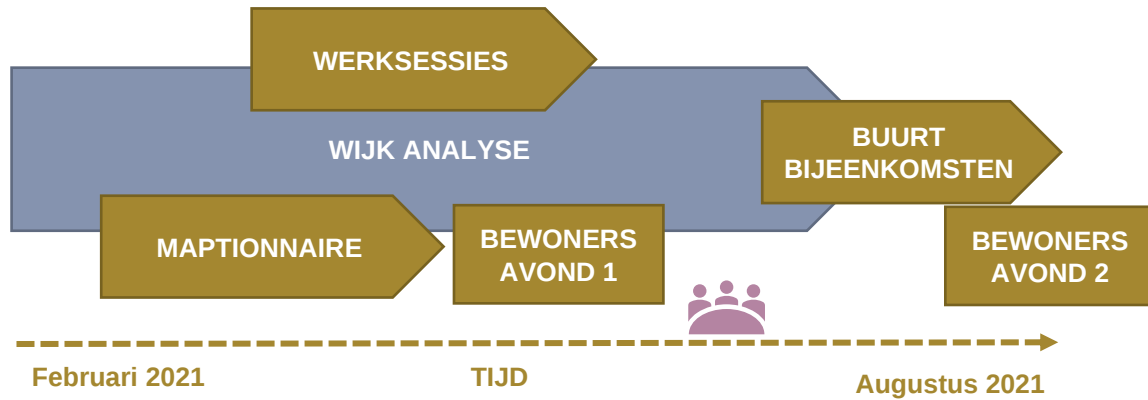
Stakeholder-groep	Positie en Stand van zaken	Wensen en behoeften
Sociaal Domein, Participatie, Samenleving, Wijken	• De stakeholder zijn op dit moment nog maar beperkt bezig met de warmtetransitie, maar zien de impact hiervan voor het vervolg als groot; • Geluiden uit de wijken: waarom van het gas af?	• Duidelijk nut- en noodzaak communiceren; • In verband met de grote impact op de samenleving, participatie een belangrijke rol geven in de aanpak van de transitie; • Uitvoerig communicatie- en participatieplan; • Wijkgericht werken.
Wonen, Duurzaamheid, Infrastructuur, Klimaatadaptatie	• De ophogingsopgave in Diemen biedt kansen voor meekoppelkansen; • Veel waardevolle kennis over gebouwde omgeving binnen de gemeenten.	• De aanwezige kennis en data binnen gemeenten gebruiken (vrij van buurtindeling, zie discussie in paragraaf 3.2); • Meer inzicht krijgen in de complexiteit rondom een mogelijk warmtenet (contracten, nieuwe particuliere partijen, omstandigheden die van invloed zijn op warmtenet, etc.); • Transparant en eenduidig verhaal met zowel de technische kansen als risico's; • Over gemeentegrenzen heen kijken in kansen.

Stakeholder-groep	Positie en Stand van zaken	Wensen en behoeften
Woningcorporaties, Vastgoedbeheerders	• Verduurzaming verschilt per gemeente en is afhankelijk van plannen TVW; • Aansluiten stadswarmte makkelijker i.c.m. renovatie voor propositie huurder; • Snelheid in transitie ontbreekt door complexiteit met stakeholders (nutsbedrijven, vastgoedbezitters); • Bouwinvest heeft modelwoningen (mogelijkheid participatietraject).	• Regelmatig betrokken worden voor praktische implicaties van de keuzes; • Snelheid moet omhoog; • Slagkracht creëren door samenwerking corporaties en lokale stakeholders; • Detailkennis nodig in de wijken om praktische onmogelijkheden uit de weg te gaan; • Aanpak op natuurlijke momenten voor beperking kosten en overlast huurders.
Netbeheerders (Liander en Stedin)	• Erg betrokken bij de warmtetransitie en TVW; • Resultaten TVW van belang voor zowel Stedin als Liander; • Data en kennis beschikbaar over gas- en elektriciteitsnetwerk; • Er kan gebruik worden gemaakt van web-based applicaties: Buurtanalyse tool (Liander) en Openingsbod (Stedin).	• Betrokken worden bij planning wanneer wijken van het aardgas af gaan; • Niet zomaar warmteopties uitsluiten; • Een goede analyse, zodat de netbeheerders de juiste keuze kunnen maken voor hun werkzaamheden; • Een visie/beleid die verder reikt dan 2030, zodat er geen wildgroei van aardgasloze all-electric-woningen ontstaat en het elektriciteitsnetwerk alsnog overal tegelijk verzwakt moet worden.
Waternet	• Erg betrokken bij de warmtetransitie en TVW; • Kennis van potentiële warmtebronnen, zoals restwarmte van de RWZI, TEO en TEA; • Data beschikbaar in de vorm van een web-based viewer.	• Betrokken worden bij potentiële warmteopties; • Niet zomaar warmteopties uitsluiten.

Gemeenten Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel zien deze key-stakeholders als samenwerkingspartijen. Met de key-stakeholders is daarom overeengekomen dat zij op verschillende momenten in het proces betrokken zijn bij de inhoud. Dit vindt vermoedelijk plaats in de vorm van werkoverleggen, nader met de stakeholders zelf af te stemmen. In de hierna volgende paragrafen wordt daarom niet meer specifiek in gegaan op de wijze van betrekken van deze groep.

4.3.2.2 Fase 2

De aanpak in fase 2 is hieronder schematisch weergegeven, met daarna per onderwerp de toelichting.

Figuur 3 Schematische weergave fase 2

MATIONNAIRE		
Mate participatie	van	Raadplegen / consulteren / inventariseren
Doel	Het ophalen van verkennende informatie en wensen uit de wijken en het betrekken van de 'brede bevolking' om te komen tot een compleet beeld van technische en sociale (on)mogelijkheden in de warmtetransitie.	
Doelgroep	Focus is op alle soorten bewoners: huurders en (particuliere) huiseigenaren, en op overige gebouweigenaren/verhuurders. Daarnaast is er mogelijk 'bijvangst' van overige stakeholders die de enquête invullen.	
Methode / timing	Maptionnaire	februari – maart
Toelichting	Maptionnaire is een online enquêtetool, die deelnemers de mogelijkheid geeft hun mening specifiek aan een locatie te verbinden, zoals hun eigen straat. Dit kan door een plek aan te klikken, waar dan vragen over worden gesteld. Dit geeft inzicht in verschillen tussen inwoners uit verschillende wijken (of straten). Dit geeft input voor de wijkvolgorde waarin wijken van het gas af gaan en op welke wijze. Ook kan de uitkomst van Maptionnaire worden benut om het hierna volgend participatietraject zo nodig bij te schaven. Voorbeelden van thema's waar we vragen over kunnen stellen: • Hoe tevreden bent u momenteel over uw warmtevoorziening? • Bent u van plan de komende jaren te isoleren of van verwarmingsmethode over te stappen? • Heeft u een mening over collectieve warmtebronnen?	

BEWONERSAVOND RONDE 1		
Mate participatie van	Informeren / raadplegen	
Doel	Drie doelen: • Het informeren van bewoners en kleingebruikers op laagdrempelige wijze. • Het beantwoorden van vragen en zorgen in dit stadium. • Mogelijkheid om iets verdiepende vragen te stellen aan bewoners naar aanleiding van de resultaten van Maptionnaire.	
Doelgroep	Focus is op alle soorten bewoners en kleingebruikers: huurders en (particuliere) huiseigenaren, en op overige gebouweigenaren/verhuurders.	
Methode / timing	Algemene bewonersavond per gemeente	maart
Toelichting	Na het eerste nieuwsbericht en het ophalen van verkennende informatie via Maptionnaire, zijn bewoners op de hoogte van het opstellen van de Transitievisie Warmte. In dit stadium is er naar verwachting behoefte aan een inspraakmoment. We hebben op dit moment nog geen analyses gemaakt, maar gebruiken deze algemene bewonersavond als een laagdrempelige manier om behoeften van bewoners te vervullen om vragen te kunnen stellen. Ook biedt deze avond ons de gelegenheid om naar aanleiding van de resultaten van de Maptionnaire al iets verdiepende vragen te stellen/meningen te peilen.	

WERKSESSIES		
Mate van participatie	Adviseren / verdiepen door dialoog	
Doel	Het ophalen van wensen en kennis van verschillende georganiseerde stakeholders en het vinden van meekoppelkansen. Door werksessies kan verdieping in de dialoog plaatsvinden en is er meer ruimte voor bespreken van specifieke aandachtspunten of zorgen.	
Doelgroep	We hanteren hier twee typen doelgroepen: <i>Externe georganiseerde stakeholders</i> Belangenvertegenwoordigers van bewoners/huurders, energiecoöperaties en andere relevante georganiseerde stakeholders op lokaal en regionaal niveau. <i>Interne ambtelijke stakeholders</i> Verschillende beleidsdomeinen van de gemeenten Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel Waar nuttig en relevant kunnen ook de key-stakeholders (o.a. netbeheerders, woningcorporaties) bij deze werksessies worden uitgenodigd. In principe vindt voor elke doelgroep één sessie plaats.	

Methode / timing	Dialogsessie	maart – april
Toelichting	In werksessies met net(werk)beheerders, woningcorporaties en vastgoedbeheerders en georganiseerde bewoners- en/of ondernemersgroepen wordt inhoudelijke kennis opgehaald en besproken.	

BEWONERSAVOND RONDE 2		
Mate participatie	van	Informeren / raadplegen
Doel	Drie doelen: • Informeren over de uitkomsten van de eerste analyse (op basis van voorgaand participatietraject en technische input). • Mogelijkheid geven hierop te reageren en vragen te stellen. • Gericht meningen ophalen over specifieke onderdelen van de analyse.	
Doelgroep	Focus is op alle soorten bewoners en kleingebruikers: huurders en (particuliere) huiseigenaren, en op overige gebouweigenaren/verhuurders.	
Methode / timing	Algemene bewonersavond per gemeente	Augustus
Toelichting	Nadat de voorlopige multicriteria-analyse is uitgevoerd (zie paragraaf 3.2), organiseren we weer een bewonersavond per gemeente om inwoners en kleingebruikers hierover te informeren. Er is hier ruimte om toelichting te geven, zorgen weg te nemen en vragen te beantwoorden. In deze fase is er ook nog voldoende ruimte om hieruit volgende wijzigingen mee te nemen in het vervolg.	

BUURTBIJEENKOMSTEN		
Mate participatie van	Raadplegen / consulteren / inventariseren	
Doel	Bewoners van koploperwijken (wijken die mogelijk als eerste worden aangepakt) ruimte bieden om vragen te stellen en het gesprek aan te gaan over de warmtetransitie. Dit doen we op basis van de voorlopige wijkscenario's en wijkprioritering.	
Doelgroep	De buurtbijeenkomst vindt plaats in één buurt per gemeente welke kansrijk is om vroegtijdig te worden uitgevoerd. Doelgroep is bewoners: huurders en (particuliere) huiseigenaren.	
Methode / timing	Buurtbijeenkomsten (fysiek of digitaal)	mei – juni
Toelichting	Uit de wijkanalyse volgt welke wijken kansrijk zijn om voor 2030 al maatregelen te nemen. Met bewoners van deze wijken gaan we nader in gesprek, omdat het voor hen dichterbij komt. Hier gaan we in gesprek met bewoners en kunnen we dieper in gaan op de wijkscenario's. Ook is dit een geschikt moment om de technische (on)mogelijkheden nader toe te lichten, waar deze nog niet aan bod zijn gekomen. Daarnaast biedt het belangrijke input voor Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel om later een start te maken met de Wijkuitvoeringsplannen.	

Uiteindelijk worden de wijkscenario's en -prioritering in een validatiesessie afgestemd met de stuurgroep (zie hoofdstuk 6).

4.3.2.3 Fase 3

In fase 3 wordt in een gezamenlijke sessie met de belangrijkste stakeholders en de gemeentes de TVW voorgelegd en toegelicht. Hierin is het mogelijk te reageren op de voorgelegde scenario's en wijkprioritering, waarna in een laatste revisieronde de concept Transitievisie Warmte ter revisie wordt voorgelegd aan de key-stakeholders, stuurgroep en raden.

Vervolgens is per gemeente een inloop voor alle inwoners, waarna de definitieve Transitievisie Warmte wordt opgemaakt en gepresenteerd aan de stuurgroep en raden.

Figuur 4 Schematische weergave fase 3

REVISIERONDE		
Mate van participatie	Raadplegen	
Doel	Inhoudelijke toetsing van de voorlopige Transitievisie Warmte door de key-stakeholders en ambtelijke organisaties.	
Doelgroep	net(werk)beheerders, woningcorporaties en vastgoedbeheerders, ambtelijke organisaties	
Methode / timing	Werksessie	september
Toelichting	Voorafgaand aan de werksessie wordt de concept Transitievisie Warmte gedeeld. Deze wordt in de sessie waar nodig toegelicht en hebben stakeholders de mogelijkheid inhoudelijk te reageren op de voorgelegde scenario's en wijkprioritering.	

INLOOP BEWONERS		
Mate van participatie	Informereren / inventariseren	
Doel	Bewoners en kleinverbruikers van de DUO-gemeenten op de hoogte brengen van de resultaten van de TVW en de laatste visies vanuit de brede groep inwoners ophalen.	
Doelgroep	Bewoners van de DUO-gemeenten	
Methode / timing	Informatiesessie Inloopbijeenkomst	/ oktober
Toelichting	Per gemeente wordt een inloop gehouden voor bewoners. Hierin worden de resultaten van de Transitievisie Warmte besproken en hebben bewoners de mogelijkheid vragen te stellen of hun visie te delen, waarna de definitieve Transitievisie Warmte wordt opgemaakt.	

5 Communicatie

5.1 Algemeen

De communicatie rondom de warmtetransitie is nodig om inwoners en stakeholders op verschillende momenten te informeren over de acties die de gemeenten nemen, en de acties die zij zelf kunnen nemen. Communiceren over de warmtetransitie is een uitdaging om verschillende redenen. Hieronder belichten we enkele aspecten, en leggen we uit hoe we hier mee om gaan.

Duidelijke taal

Verschuillende parallelle duurzaamheidsontwikkelingen (zoals de Regionale Energiestrategie, de Klimaatadaptatiestrategie en lokale acties voor zonnepanelen en isoleren) kunnen de toch al complexe materie nog ingewikkelder maken voor inwoners. Samen met de communicatieadviseurs zoeken we naar een eenduidig taalgebruik, beeldmerken en afzender. Dit stelt bewoners in staat zich goed te informeren en te begrijpen welk belang hiermee wordt aangesproken.

Samen communiceren of apart?

Gemeenten Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel pakken de warmtetransitie gezamenlijk aan. In de drie gemeenten spelen naar verwachting vergelijkbare uitdagingen op technisch en maatschappelijk vlak. Toch vinden we het belangrijk dat de afzonderlijke gemeenten duidelijk afzender zijn van de communicatie. Dit maakt duidelijk waar bewoners terecht kunnen met vragen, en faciliteert ook eventuele verschillen in de aanpak gaandeweg het proces.

Zoals al omschreven onder paragraaf 4.1 gaan we er vooralsnog vanuit dat alle participatie- en communicatiemiddelen digitaal worden ingezet.

5.2 Doel communicatie

Doel van communicatie rondom de Transitievisie Warmte is tweeledig:

1. De omgeving op de hoogte brengen van de warmtetransitie, waarbij de nut en noodzaak van de transitie duidelijk wordt. Dit leidt tot hogere bewustwording en meer animo onder bewoner om betrokken te zijn bij de warmtetransitie.
2. Informeren over de rol van de gemeente en het proces wat wordt doorlopen in de warmtetransitie. In samenspraak met de communicatieadviseurs van DUO-plus wordt bekeken hoe dit wordt ingevuld.

Dit draagt bij aan het hoofddoel van de participatie- en communicatiestrategie, namelijk om draagvlak te creëren.

5.3 Middelen

Om de bovenstaande doelen te bereiken, zetten we verschillende middelen in.

Informeren over warmtetransitie en eigen handelingsperspectief

We sluiten voor het breed informeren over de warmtetransitie zoveel mogelijk aan bij al lopende initiatieven en acties. Zo zorgen we ervoor dat er niet nog een kanaal bij komt voor bewoners, maar dat alle aan duurzame energie gerelateerde onderwerpen zoveel mogelijk op één manier gecommuniceerd worden.

We zien mogelijkheden om aan te haken op de volgende al lopende initiatieven:

- Buurtacties isolatie en zonnepanelen
- Duurzame Buurtactie
- Aanhaken op de maandelijkse duurzaamheidspagina van de gemeenten

Informeren over het opstellen van de TVW

Het informeren over de TVW kunnen we deels ook via bestaande kanalen doen. Dit zorgt ervoor dat bewoners herinnerd worden aan dit proces. Op bepaalde momenten is het echter cruciaal dat bewoners specifiek en gericht op de hoogte worden gebracht van mijlpalen in het proces, met

name wanneer zij zelf ook een rol kunnen spelen. We voorzien daarom de volgende communicatiemiddelen:

- Nieuwsberichten
 - Start fase 2: Aankondigen TVW en Maptionnaire
 - Voortgang fase 2: Eerste resultaten Maptionnaire en analyse
 - Start fase 3: Delen informatiebijeenkomst en verdere participatie/inspraakmogelijkheden
 - Na vaststellen TVW
- Huis-aan-huis brieven: Op bepaalde momenten is het belangrijk dat bewoners op de mogelijkheden gewezen worden om mee te denken en praten over de Transitievisie Warmte. Bijvoorbeeld bij het openstellen van Maptionnaire en voorafgaand aan een bijeenkomst. Op deze momenten kan het waardevol zijn om huis aan huis brieven te bezorgen, naast digitale kanalen. Welke momenten dit precies zijn bepalen we gezamenlijk met de communicatieadviseurs.
- Digitale media: Via de gemeentelijke websites en sociale media kunnen we mijlpalen en voortgang onder de aandacht brengen. Hierbij geven we belangrijke mijlpalen een eigen podium, en combineren we tussentijdse berichtgeving zoveel mogelijk met ander duurzaamheidsnieuws.

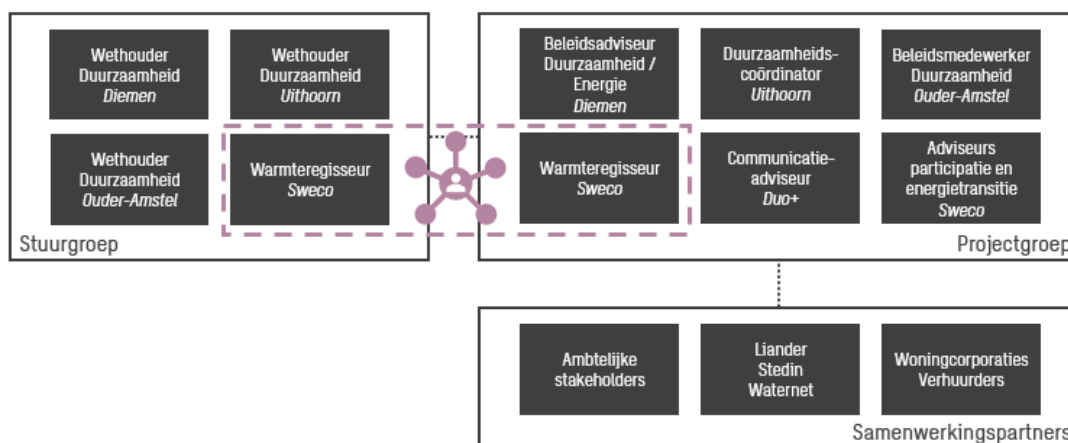
5.4 Voorlopige communicatiekalender

We voorzien in de volgende momenten om de verschillende doelgroepen te informeren. De planning is indicatief en wordt gaande het proces bijgewerkt.

Planning	Communicatie	Doelgroep en medium
Januari 2021	Vaststellen Plan van Aanpak en aankondiging Maptionnaire en bewonersavond 1	Iedereen- Nieuwsbericht gemeentewebsite, de gemeentepagina in de krant, brief aan huis
Februari 2021	Openstellen Maptionnaire	Iedereen- verspreiden via website, Facebook, Twitter, LinkedIn, en een persbericht in de lokale kranten
Maart 2021	Werksessies + Verslag deelnemers Werksessies	Deelnemers werksessie, mail
Maart 2021	Gemeentelijke bewonersavond 1 + Terugkoppelen resultaten Maptionnaire	Iedereen- Deelnemers Maptionnaire, nieuwsbericht gemeentewebsite, , Facebook, Twitter, LinkedIn en een persbericht in de lokale kranten
Mei 2021	Aankondiging buurtbijeenkomsten	Deelnemers buurtbijeenkomst, mail
Augustus 2021	Aankondiging gemeentelijke bewonersavond 2 + gemeentelijke bewonersavond 2	Iedereen- verspreiden via website, Facebook, Twitter, LinkedIn, en een persbericht in de lokale kranten

6 Organisatiestructuur

In Figuur 5 is de projectorganisatie voor de totstandkoming van de Transitievisie Warmte schematisch weergegeven. Onder het schema wordt een toelichting gegeven.

Figuur 5: Schematische weergave van de projectorganisatie.

Warmteregisseur

De gemeenten hebben er voor gekozen om een externe warmteregisseur in te huren. De warmteregisseur stuurt het gehele proces aan en fungeert als coördinator en centraal aanspreekpunt voor de stuurgroep, de projectgroep en externe stakeholders.

Stuurgroep

De wethouders Duurzaamheid zijn vanuit hun portefeuille de bestuurlijke opdrachtgevers voor de Transitievisie Warmte. Zij zitten samen met de warmteregisseur in de stuurgroep. De stuurgroep is verantwoordelijk voor het tijdig opleveren van de Transitievisie Warmte. De stuurgroep verzorgt de bestuurlijke en politieke besluitvorming en zorgt dat producten tijdig worden vastgesteld.

Projectgroep

De projectgroep bestaat uit de volgende personen:

- Warmteregisseur, Sweco
- Beleidsadviseur Duurzaamheid / Energie, gemeente Diemen
- Duurzaamheidscoördinator, gemeente Uithoorn
- Beleidsmedewerker Duurzaamheid, gemeente Ouder-Amstel
- Communicatieadviseur, Duo+
- Adviseur Participatie, Sweco
- Adviseur Energietransitie, Sweco

De projectgroep is verantwoordelijk voor de dagelijkse afstemming van acties en planning en komt regelmatig bijeen om de voortgang te bespreken. Daarnaast is het aan de projectgroep om de juiste mensen uit te nodigen voor de werksessie met stakeholders, het proces te coördineren en de stuurgroep te voorzien van informatie.

Samenwerkingspartners

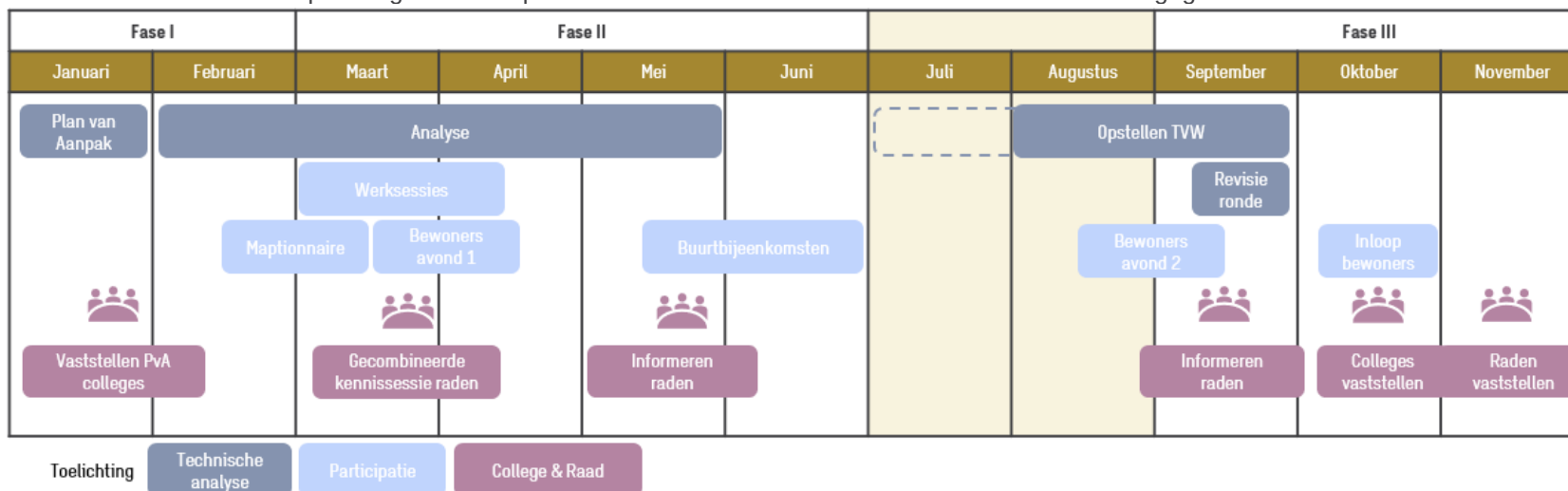
De samenwerkingspartners bestaan uit belangrijke (in- en externe) key-stakeholders die een rol spelen bij het opstellen van de Transitievisie Warmte. De samenwerkingspartners leveren input voor de Transitievisie Warmte. Ze worden één op één benaderd of uitgenodigd voor gezamenlijke werksessies. De samenstelling van de samenwerkingspartners in de werksessies kan wisselen naarmate het proces vordert. Binnen de samenwerkingspartners zijn Liander, Stedin, Waternet,

woningcorporaties en grote particuliere verhuurders de externe stakeholders die een rol vervullen in de totstandkoming van de Transitievisie Warmte.

7 Indicatieve planning en besluitvormingstraject

Hieronder is de indicatieve planning voor het opstellen en vaststellen van de Transitievisie Warmte aangegeven.

Figuur 6 Planning aanpak Transitievisie Warmte

De Transitievisie Warmte is een belangrijk document dat beleidsbepalend is voor de gemeenten Diemen, Uithoorn en Ouder-Amstel en een grote impact heeft op de inwoners. Intussen is het zeer complexe materie. Het goed informeren en het betrekken van de Gemeenteraden is om die reden essentieel. De raden zijn dan ook al om input gevraagd voor dit PvA. De volgende stappen worden genomen in de besluitvorming:

Planning	Omschrijving	Doelgroep
Januari 2021	Vaststellen Plan van Aanpak	College (Raad ter kennisname)
Maart 2021	Informatiesessie Warmtetransitie	Raden gezamenlijk
Mei 2021	Raadsinformatieavond	Raad en college
Oktober 2021	Vaststellen TVW	College
November 2021	Vaststellen TVW	Raad